



Näringsdepartementet  
Sekretariatet för EU och internationella frågor

## Informell videokonferens (jordbruksministrarna) den 26 april 2021

Kommenterad dagordning

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

### 1. Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020;

- Förordningen om strategiska CAP-planer
- Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av CAP
- Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter

#### *- Diskussion*

##### *Förslagets innehåll:*

Kommissionen presenterade den 1 juni 2018 lagstiftningsförslag om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020. Reformpaketet består av tre förordningsförslag.

Ordförandeskapet avser att ge en lägesuppdatering från de pågående trepartssamtalen som har pågått sedan hösten 2020. Kompromissförslag har presenterats för flera delar av de utestående frågorna, till exempel gällande den nya genomförandemodellen, inkomststödet och den gröna arkitekturen.

Mer arbete krävs också för att komma fram till hur Europaparlamentets förslag om ändringar i marknadsordningen samt inkludering av arbetsrätt i CAP ska hanteras. I flera delar återstår även att utforma de rättsliga texterna kopplade till olika kompromisser.

## Förordningen om strategiska planer

### **Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att få stöd (den gröna arkitekturen)**

Gällande den gröna arkitekturen har ordförandeskapet tagit fram ett kompromissförslag. Förslaget innebär en kompromiss för nivån på öronmärkningen på 22 % åren 2023–2024 och därefter 25 %. Ordförandeskapet föreslår vidare att rådets förslag om flexibilitet läggs in. Det innebär att öronmärkningen år 2023 och 2024 är indikativa vilket medger att icke-använda öronmärkta medel kan föras till andra åtgärder. Det innebär även att medlemsstaterna kan minska kravet på öronmärkning i pelare 1 genom att tillgodoräkna sig åtgärder utöver minimikravet för miljö och klimat i pelare 2. Kompromissförslaget omfattar också vissa skötselvillkor (GAEC) i konditionaliteten. Det handlar till exempel om förslag om att bredda buffertzonerna längs vattendrag i GAEC 4. Vidare omfattar förslaget att tydligare definiera vad som kan avses vara en växtföljd i GAEC 8, samt att ekologiska odlare ska undantas från kravet. För GAEC 9, avsättning till miljötor, föreslår ordförandeskapet bland annat att nuvarande skogsundantag och vallundantag i förgröningen läggs in.

### **Andra åtgärder i förordningen om strategiska planer**

På jordbruks- och fiskerådet i mars diskuterades ett kompromisspaket för hur inkomststöden bör riktas. Ordförandeskapet föreslår ett kompromissförslag som skulle innebära att en av åtgärderna takbelopp, nedtrappning av stöd eller omfördelningsstöd blir obligatorisk för medlemslandet att införa. Omfördelningsstöd innebär att stöd omfördelas från större till mindre och medelstora jordbrukare. Vidare innebär kompromissförslaget att en obligatorisk men enkel och flexibel definition av aktiv/genuin lantbrukare införs. Något textförslag har dock inte presenterats. Ordförandeskapet föreslår vidare att stödet till unga ska utgöra 3 procent av inkomststödet.

Parlamentet stödjer kommissionens förslag att minska det kopplade stödet till som mest 10 procent av medlemsstaternas anslag för direktstöd med ett

tillägg om 2 procentenheter i det fall pengarna används till proteingrödor. Rådets position skulle innebära att nivån blir oförändrad jämfört med idag, det vill säga 13 + 2 procent.

### **Horisontella förordningen och den nya genomförandemodellen**

Ordförandeskapet har i trepartssamtalen nått en preliminär kompromiss med Europaparlamentet om att de grundläggande principerna för den nya genomförandemodellen behålls. Samtidigt införs nya skrivningar om att medlemsstaternas genomförande av godkända strategiska planer ska kunna kontrolleras och att det ska kunna bli finansiella konsekvenser för medlemsstater som inte genomför den strategiska planen så som den godkänts. En något noggrannare uppföljning av delmålen för resultatindikatorerna kommer att införas i förhållande till rådets position medan rådets förenkling av uppföljning av enhetsbelopp för åtgärder som inte är areal- eller djurbaserade behålls.

Beträffande publicering av information om stödmottagare finns en preliminär kompromiss om att medlemsstaterna ska samla in data om huruvida stödmottagare tillhör en koncern eller inte. Det finns också en preliminär kompromiss om att datautvinningsverktyget för bedrägeribekämpning blir frivilligt under en övergångsperiod.

Europaparlamentet vill ha något skarpere bestämmelser när det gäller införandet av det så kallade arealövervakningssystemet där satellitbilder används för att följa upp CAP.

### **Den gemensamma marknadsordningen**

Institutionerna är ense om att det är viktigt att bibehålla CAP:s marknadsorientering, att förslagen ska vara WTO-förenliga och att budgetaspekterna ska beaktas.

Samtidigt står institutionerna fortfarande långt ifrån varandra i flera svåra frågor, bland annat när det gäller marknadsreglerande åtgärder som till exempel intervention. De framsteg som gjorts i den samlade marknadsordningen gäller främst vin samt skyddade geografiska ursprungsbeteckningar. Vissa frågor återstår också att diskutera. Det gäller bland annat frågor knutna till producent- och branschorganisationer.

När det gäller Europaparlamentets förslag om tilläggstullar föreslås att beräkningar ska göras i enlighet med WTO:s jordbruksavtal. Vad avser förslaget om att ge kommissionen mandat att ställa krav om att importerade produkter ska uppfylla EU:s miljö- och hälsostandarder föreslår ordförandeskapet istället att kommissionen presenterar en rapport i frågan.

### **Förslag till svensk ståndpunkt:**

#### **Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att få stöd (den gröna arkitekturen)**

Regeringen anser att det krävs mer arbete med kompromissförslaget och att det bör omfatta hela den gröna arkitekturen, bland annat är det oklart vad som gäller i viktiga delar. Regeringen kan acceptera en högre öronmärkning för miljö- och klimatåtgärder, men anser att det är viktigt att vi samtidigt använder den till att uppnå ett bra förhandlingsutfall för konditionaliteten. I det perspektivet så anser regeringen att ordförandeskapets förslag innehåller för få framgångar och otydligheter i andra väsentliga delar. Regeringen anser att det är viktigt att värna rådets allmänna inriktning för konditionaliteten. I rådets allmänna inriktning har villkoren formulerats för att ge förutsättningar att miljö- och klimatnyttan blir stor i förhållande till de administrativa konsekvenserna. Regeringen välkomnar att skogsundantaget lagts in i GAEC 9.

Regeringen anser att riktade åtgärder för miljö- och klimat i båda pelarna är ett effektivt sätt att höja ambitionsnivån. De långsiktiga hållbarhetsmålen bör genomsyra hela reformen för att stärka de finansiella satsningarna på miljö- och klimatåtgärder.

#### **Fördelningen av inkomststöd**

Regeringen kan i huvudsak stödja ordförandeskapets kompromissförslag om fördelning av inkomststöd, med reservation för att en definition av aktiv/genuin lantbrukare inte får utformas så att det blir administrativt betungande. Regeringen kan även acceptera att en av åtgärderna takbelopp, nedtrappning av stöd eller omfördelningsstöd blir obligatorisk för medlemsländerna. Regeringen stödjer att stödet till unga utökas från 2 till 3 procent.

### **Horisontella förordningen och den nya genomförandemodellen**

Regeringen förordar kompromissförslag som begränsar den administrativa bördan för medlemsstaterna. Beträffande arealövervakningssystemet förordar regeringen ett upplägg som ger medlemsstaterna flexibilitet att införa systemet utifrån sina nationella förutsättningar. Regeringen förespråkar att medlemsstaterna ska kunna avvakta med att använda systemet för att kontrollera lantbrukare eftersom de nuvarande förutsättningarna skulle innebära att kontrollerna via satellit skulle behöva kompletteras med fältbesök i stor utsträckning. Regeringen förordar rådets position som innebär att systemet ska bli obligatoriskt att införa först 2024.

### **Den gemensamma marknadsordningen**

Regeringen prioriterar en fortsatt marknadsorienterad jordbrukspolitik och betonar vikten av att regelverket är förenligt med WTO-regelverket. Regeringen avser att så långt som möjligt försvara marknadsorienteringen genom att motverka de förslag som får mest långtgående konsekvenser utan att det går ut över möjligheten att delta konstruktivt i förhandlingarna.

Regeringen välkomnar de framsteg som gjorts i förhandlingarna, men konstaterar samtidigt att många svåra frågor återstår.

### **Datum för tidigare behandling i riksdagen:**

Frågan var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 18 mars 2021 och för samråd med EU-nämnden den 19 mars 2021.

### **Fortsatt behandling av ärendet:**

Kommissionen lade fram förslaget till ändring av den gemensamma marknadsordningen, den horisontella förordningen och förslaget till strategisk planförordning den 1 juni 2018. Rådet nådde en allmän inriktning den 21 oktober 2020 och Europaparlamentet röstade igenom sin position i plenum den 23 oktober. Treparsamtal pågår. Det portugisiska ordförandeskapet har för avsikt att nå en överenskommelse i maj.

### **Faktapromemoria:**

Fakta-PM 2017/18:FPM 140.

## 2. Situationen på jordbruksmarknaden

### *- Information från kommissionen och diskussion*

#### **Förslagets innehåll:**

Kommissionen informerar regelbundet om hur marknaden för jordbruks- och trädgårdsprodukter utvecklas.

De svenska avräkningspriserna på mjölk ligger på en hög nivå, bland annat på grund av stark efterfrågan från Kina och en något lägre produktion inom EU. I december var priserna 7 procent högre än EU:s genomsnitt.

Under pandemin har efterfrågan på svenskt nötkött ökat och avräkningspriserna ligger 9 procent högre än vid samma tid förra året.

Efterfrågan på svenskt griskött har varit högt och avräkningspriserna har varit höga. De höga priserna i EU har berott på en ökad efterfrågan från Kina som haft en låg grisproduktion på grund av afrikansk svinpest. Den kinesiska produktionen har återhämtat sig under 2020.

Priserna på matfågel och ägg har varit stabila. Utbrottet av aviär influensa kan, på grund av eftersläpning i statistiken, ännu inte ses i priserna.

Priserna på spannmål är fortsatt relativt höga på både världsmarknaden och i EU. Priserna drivs bland annat av torka i viktiga odlingsområden i USA och oro för frostsador i EU. Den främsta orsaken till de höga prisnivåerna är dock Kinas stora inköp av spannmål och proteingrödor under senaste året. Efterfrågan från Kina är fortsatt stark i år på grund av att Kinas grissektor återhämtar sig efter utbrottet av afrikansk svinpest varför efterfrågan på foder ökar.

Världsmarknadspriserna på socker har sjunkit den senaste tiden på grund av ökad produktion i Indien. Oro för att den tredje covid-19-vågen i Europa ska leda till lägre ekonomisk tillväxt och därmed även lägre konsumtion av socker påverkar också priserna nedåt. Priset i Sverige är högre än EU:s genomsnittspris på grund av regionala skillnader i tillgång och efterfrågan inom EU.

Det är ännu för tidigt att bedöma den svenska produktionen av frukt och grönsaker i år. Efterfrågan på svensk frukt, grönsaker och prydnadsväxter var stark under 2020.

**Förslag till svensk ståndpunkt:**

Regeringen tar not om informationen. Det är positivt att kommissionen regelbundet informerar om marknadssituationen.

**Datum för tidigare behandling i riksdagen:**

Marknadssituationen var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 12 november 2020 och samråd med EU-nämnden den 13 november 2020.

**3. a). Handelsrelaterade jordbruksfrågor**

***- Information från kommissionen och diskussion***

**Förslagens innehåll:**

Kommissionen kommer att informera om aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor. Fortsatta diskussioner väntas i WTO:s jordbruksförhandlingar om bland annat begränsningar av handelsstörande jordbruksstöd, offentlig lagerhållning för livsmedelsförsörjning i utvecklingsländer, marknadstillträde, den särskilda skyddsmekanismen (SSM) för utvecklingsländer och exportrestriktioner. Nästa WTO-ministermöte äger rum i Genève i slutet av november 2021.

EU har under de senaste åren slutit frihandelsavtal med bland annat Vietnam, Kanada och Japan. Principöverenskommelser slöts om ett moderniserat avtal med Mexiko i april 2018 och ett associeringsavtal med Mercosur (Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay) i juni 2019. EU förhandlar frihandelsavtal med bland annat Australien och Nya Zeeland. EU är världens största exportör och importör av livsmedel och jordbruksprodukter och exporten uppgick 2020 till cirka 184,3 miljarder euro (Storbritannien ingår nu som tredjeland), vilket motsvarar en ökning på 1,4 procent. Värdet av nettoexporten uppgick till 62 miljarder euro (+3 procent).

**Förslag till svensk ståndpunkt:**

Regeringen prioriterar fortsatt det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO. Regeringen stödjer likaså EU:s förhandlingar med olika parter om bilaterala och regionala frihandelsavtal och för fram offensiva intressen på

jordbruksområdet samtidigt som viktiga värden såsom klimat, miljö, människors och djurs hälsa främjas.

**Datum för tidigare behandling i riksdagen:**

Frågan var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 21 januari 2021 och för samråd med EU-nämnden den 22 januari 2021.

**3. b). Gemensamma forskningscentrumets studie om uppdateringen av 2016 års undersökning av den samlade effekten på jordbrukssektorn av pågående och framtida handelsavtal**

***- Information från kommissionen och diskussion***

**Förslagets innehåll:**

Kommissionen publicerade den 26 januari 2021 en uppdaterad analys av framtida frihandelsavtals påverkan på jordbrukssektorn. Tolv frihandelsavtal omfattas och ett konservativt och ett ambitiöst scenario analyseras. Det handlar dels om ett antal avtal som nyligen trätt i kraft eller förhandlats klart - Kanada, Japan, Vietnam, Mexiko (omförhandling) och Mercosur, dels ett antal avtal som är under förhandling - Australien, Chile (omförhandling), Nya Zeeland, Thailand, Filippinerna, Indonesien och Malaysia. EU:s export till partnerländerna förväntas öka mer än importen och frihandelsavtalen bidrar därmed till att öka EU:s handelsöverskott för jordbruksvaror och livsmedel totalt sett. Sammantaget ger den uppdaterade studien en än mer positiv bild av frihandelsavtalens samlade effekter för jordbrukssektorn i EU än studien från 2016.

Den första analysen presenterades på jordbruks- och fiskerådet i november 2016. Bakgrunden var då en begäran från ett flertal medlemsstater om att kommissionen skulle analysera hur frihandelsavtalen samlat påverkar EU:s jordbrukssektor.

**Förslag till svensk ståndpunkt:**

Regeringen välkomnar den uppdaterade studien om de kumulativa ekonomiska effekterna för EU:s jordbrukssektor av pågående och kommande handelsförhandlingar och resultatet att EU:s handelsagenda är positiv för jordbrukssektorn.

**Datum för tidigare behandling i riksdagen:**

Frågan var senast föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 21 januari 2021 och för samråd med EU-nämnden den 22 januari 2021.



#### 4. Övriga frågor

##### a). Utvärdering av EU:s djurskyddsstrategi (2012–2015)

###### *- Information från kommissionen*

###### **Förslagets innehåll:**

Europeiska revisionsrätten publicerade 2018 rapporten Djurs välbefinnande i EU: att minska klyftan mellan ambitiösa mål och praktiskt genomförande (No 31/2018). Rapporten behandlar genomförandet av EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015. I rapporten rekommenderades kommissionen att utvärdera strategin för att bland annat fastställa i vilken utsträckning målen har uppnåtts, samt att utarbeta metoder för att mäta och jämföra medlemsstaternas efterlevnad inom definierade riskområden.

Den 31 mars 2021 publicerade kommissionen sin utvärdering av strategin. Kommissionen konstaterar att majoriteten av de problem som identifierades 2012 är fortsatt relevanta. Utmaningar som kvarstår är bland annat att förbättra genomförandet av lagstiftningen, i synnerhet när det gäller djurtransporter, rutinmässig svanskupering av grisar och i fråga om vissa bedövningsmetoder. Utvärderingen visar dock att strategin även haft positiva effekter. Detta gäller i synnerhet gruppställning av saggor och skydd av värphöns. Vidare framgår av utvärderingen att behovet av att förse konsumenter med information är än mer aktuellt i dag liksom betydelsen av att stärka det internationella samarbetet. Inom den gemensamma jordbrukspolitiken bedöms det viktigt att utveckla synergieffekter och att bättre nyttja de möjligheter som finns för att stärka djurskyddet i djurhållningen. Utvärderingen visar även att behovet av att se över regelverket kvarstår. Inte heller när det gäller information till konsumenter har strategin varit tillräckligt framgångsrik.

En översyn av EU:s regelverk på djurskyddsområdet har påbörjats inom ramen för Jord till bord-strategin. Kommissionen kommer även att undersöka möjligheten till ett system för djurskyddsmärkning på EU-nivå. När det gäller genomförande av befintlig lagstiftning avser kommissionen att fokusera på de problemområden som identifierats i utvärderingen.

b). Märkning av livsmedel som innehåller ägg beträffande produktionsmetod för värphöns

*- Information från den tyska delegationen*

**Förslagets innehåll:**

Tyskland avser vid den informella videokonferensen att lyfta en fråga om märkning av ägg som använts som ingrediens, till exempel i kakor.

Tyskland anser att det finns behov av ett obligatoriskt märkningssystem för hur dessa ägg har producerats, liknande det system för märkning av produktionsmetod som finns för färska ägg i enlighet med förordning (EU) No 1308/2013, kommissionsförordning (EC) No 589/2008 och kommissionsförordning 2002/4/EC. Tyskland lyfter att ett liknande krav att ange produktionsmetod för ägg som använts som ingrediens skulle möjliggöra för konsumenterna att kunna göra välinformerade val.

Konsumenterna kopplar ihop de olika produktionsmetoderna med värphönsens välfärd. Krav på att ange typ av produktionsmetod anser Tyskland kan erbjuda äggproducenter ett incitament att välja en produktionsmetod som möjliggör ett högre djurskydd.

Mot denna bakgrund uppmanar Tyskland kommissionen att undersöka alternativen för ett EU-omfattande krav för att ange produktionsmetod på ägg som använts som ingrediens och att lägga fram ett lagförslag att skapa harmoniserade förhållanden för alla djur, djurhållare och konsumenter inom EU.